

**REPUBLIKA HRVATSKA
PRAVOBRANITELJICA ZA DJECU**

**DPR- 602-01/09-042
Zagreb, 16. studenoga 2009.**

**MINISTARSTVO ZNANOSTI,
OBRAZOVANJA I ŠPORTA**

n/p ministra dr. sc. Radovana Fuchsa

**MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I
MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI**

n/p ministra Tomislava Ivića

**Predmet: Preporuke o važnosti dječjih i učeničkih časopisa za promicanje prava djeteta,
vezano za ostvarivanje Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece
od 2006. do 2012. godine, poglavlje XIII. Mediji
- preporuka, daje se**

Prateći i potičući ostvarivanje Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine, pravobraniteljica za djecu uočila je da njegovo Poglavlje XIII. Mediji, u predloženoj mjeri 4. zahtijeva poticanje pokretanja časopisa za djecu, tisak i distribuciju knjiga za djecu na hrvatskom jeziku i jezicima nacionalnih manjina, u cilju osiguravanja dostupnosti informacija djeci o njihovim pravima. Jedna od predviđenih aktivnosti je pokrenuti i tiskati časopise primjerene dječjem uzrastu na temu Konvencije o pravima djeteta, a predviđeni nositelji su Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ured pravobranitelja za djecu, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, organizacije civilnog društva i Hrvatsko novinarsko društvo.

Na tom tragu, a u nastojanju da potakne stvaranje kvalitetnih medijskih sadržaja za djecu, ali i da afirmira dječje medijsko stvaralaštvo, pravobraniteljica za djecu surađuje s dječjim časopisima, s učeničkim školskim listovima i s djecom-novinarima. Upravo ti časopisi često objavljuju sadržaje koji imaju za dijete društvenu i kulturnu vrijednost te ih stoga valja afirmirati kao medij koji informira djecu i koji nudi brojne mogućnosti upoznavanja djece s njihovim pravima iz Konvencije UN-a o pravima djeteta. Dječji časopisi, u čijem stvaranju izravno sudjeluju i djeca, imaju dodatnu vrijednost jer pomažu da se autentični dječji glas bolje čuje u školi i u društvu i da se djeca afirmiraju kao članovi društvene zajednice i ostvaruju aktivnu participaciju, što je također važno načelo Konvencije o pravima djeteta.

Kako bi istaknula njihovu ulogu i pridonijela njihovoj afirmaciji pravobraniteljica za djecu Mila Jelavić organizirala je 15. listopada 2009. na Sveučilištu u Zadru tribinu «Uloga dječjih

i učeničkih časopisa u promicanju dječjih prava». Tribinu je u Zadru pratilo osamdesetak učenika, nastavnika i studenata, a putem videokonferencijske veze u njezinom je radu sudjelovalo još tridesetak učenika i nastavnika iz Dubrovnika i Splita. Učenici-novinari tom su prilikom predstavili listove i druga glasila svojih škola, istaknuli koliko je taj angažman važan i za njih i za školu te naveli i neke teškoće s kojima se susreću. Nesigurni izvori sredstava i nepovoljni uvjeti za izvannastavne aktivnosti učenika, koje se uglavnom oslanjaju na entuzijazam nastavnika i njihov besplatni rad, dovode do toga da i neki vrlo dobri i više puta nagrađivani listovi prestanu izlaziti.

Pravobraniteljica za djecu Mila Jelavić na tribini je istaknula važnost dječjega izravnog sudjelovanja u kreiranju i širenju informacija koje su djeci važne, a osobito informacija koje se tiču njihovih prava i aktivnog sudjelovanja u društvu. Ona je pozvala djecu da pišu o svojim pravima i potrebama te im je najavila da će ministarstvima uputiti preporuke da potaknu i pomažu školske izvannastavne aktivnosti, usmjerene na medijsko stvaralaštvo učenika i njihove školske listove.

Stoga, kao zaključke ove tribine, a sa željom da potaknemo potpunije ostvarivanje ciljeva Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine, Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti te jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave upućujemo sljedeće

PREPORUKE O VAŽNOSTI DJEČJIH I UČENIČKIH ČASOPISA ZA PROMICANJE PRAVA DJETETA

1. Pravo djeteta na informacije ostvaruje se kroz različite medije namijenjene ili dostupne djeci, stoga časopisi za djecu, tiskani i elektronički, trebaju osiguravati aktualne i za život djeteta relevantne informacije, posebno one kojima je cilj promicanje dobrobiti djeteta, u skladu s člankom 17. Konvencije o pravima djeteta.
2. Časopisi za djecu i mlade trebaju promicati i poticati pravo djeteta na sudjelovanje i izražavanje mišljenja, poticati ih na stvaralaštvo i inovativnost te na poštovanje ljudskih prava i prosocijalna ponašanja. Ovi časopisi mogu biti vrijedan izvor spoznaja o pravima djeteta, u skladu s člankom 42. Konvencije o pravima djeteta
3. Zaštita djeteta od štetnih i njemu neprimjerenih materijala seže i u područje tiskovina za djecu, stoga je potrebno uspostaviti kriterije i sustave vrednovanja časopisa namijenjenih djeci i mladima koji putem oznaka kvalitete ili kroz nacionalnu nagradu, promiče pozitivan pristup u odabiru sadržaja.
4. Dječji i učenički časopisi imaju važnu ulogu u medijskom osnaživanju djece: razvijanjem kritičkog odnosa prema medijskim sadržajima i omogućavanjem izravnog sudjelovanja u kreiranju i širenju informacija koje su im važne, osobito onih koje se tiču njihovih prava i aktivne participacije u društvu
5. Vrlo je važno priznati vrijednost učeničkih listova u osnovnim i srednjim školama, uvažavajući njihov potencijal u senzibilizaciji i edukaciji za zaštitu prava i interesa djece, kao i poticati njihovo objavljivanje i podizati njihovu kvalitetu. Važno je vrednovati učeničke časopise, a poželjno je uključiti i djecu u proces vrednovanja. Kvalitetu učeničkog lista valja uzeti u obzir i prilikom ukupnog vrednovanja rada škole.
6. Potrebno je pružiti potporu učiteljima voditeljima novinarskih i drugih medijskih družina, osigurati im odgovarajuću satnicu te financijsku i stručnu potporu za njihov rad, uključujući

stručno usavršavanje i superviziju. Također je važno omogućiti djeci i učiteljima da na odgovarajući način prezentiraju svoje medijsko stvaralaštvo u školi, lokalnoj sredini i šire te da razmjenjuju iskustva s drugim školama.

7. Ponavljamo preporuku da na svim razinama sustava odgoja i obrazovanja treba uvesti sadržaje medijskog obrazovanja usmjerenog na stjecanje medijske kompetencije koja uključuje sposobnost pristupa informacijama i njihovog kritičkog vrednovanja te sposobnost oblikovanja informacija u različitim medijima.

8. Dječjim i školskim knjižnicama, koje se u svojoj primarnoj informacijskoj, edukativnoj i kulturnoj ulozi bave osiguravanjem kvalitetnih čitateljskih materijala za djecu i mlade, uključujući i one koji se odnose na prava djeteta, treba pružiti društvenu i javnu potporu i financijsku podršku da bi mogle ostvarivati svoju ulogu i pozitivnim pristupom djelovati protiv komercijalizacije medija i materijala namijenjenih djeci i mladima.

**Pravobraniteljica za djecu
Mila Jelavić, dipl. iur.**

Na znanje:

- Agencija za odgoj i obrazovanje
- Ministarstvo kulture